

Mantar Zehirlenmesi Nasıl Teşhis Edilir?

Hastanın mantar yeme hikâyesi ile zehirlenme bulguları birlikte değerlendirilerek mantar zehirlenmesi olup olmadığına karar verilmeye çalışılır.

Yenen mantarın uzman kişilerce incelenmesi de zehirlenmenin teşhisinde yardımcı olmaktadır.

Ancak, bu konuda yapılacak en doğru hareket, mantar yiyen bir kişide yukarıda verilen belirtilerin görülmesi hâlinde en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmasıdır.

Mantar zehirlenmelerini ve bu zehirlenmelere bağlı ölümlerin en aza indirilmesi iki aşamada mümkündür.

* Halkın zehirli mantar ve mantar zehirlenmeleri konusunda bilinçlendirilmesi

* Mantar zehirlenmesi vakalarının tanı ve tedavilerinin yeterli yapılması

Mantarlar canlılar üzerine etkilerini içerdikleri toksin gruplarına göre klinik semptom ve komplikasyonlara neden olurlar.

Mantar Zehirlenmesinin Tedavisi Var mıdır?

Zehirlenmeler konusunda 114 numaralı Ulusal Zehir Danışma Merkezinden bilgi alınabilir.

Mantar zehirlenmelerinin tedavisi genel olarak meydana gelen zehirlenme bulgularına yöneliktir.

Ancak, mantar zehirlenmelerinin tedavisine yardımcı olması bakımından, Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nden (UZEM - Ulusal Zehir Danışma Merkezi) temin edilecek bir antidot (panzehir) bulunmaktadır.

Zehirli mantarların tadı yenebilen mantarlarınkinden farklı değildir.

Etinin rengi, kokusu ve tadı ile bir mantarın zehirli olup olmadığı anlaşılabilir.

Ulusal Zehir Danışma Merkezi- UZEM

Ulusal Zehir Danışma Merkezi (UZEM), 23.06.1986 tarihinde Sağlık Bakanlığı Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı bünyesinde kurulmuş olup 23.03.1988 tarihinden itibaren kesintisiz 24 saat esasına göre hizmet vermektedir.

UZEM, 2 Kasım 2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 663 no'lu "Sağlık Bakanlığı ve Bağıli Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile 2012 yılında Sağlık Bakanlığı Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlanarak, halihazırda Sağlık Bakanlığı merkez teşkilat yerleşkesinde Afet ve Acil Durum Yönetimi Daire Başkanlığına bağlı olarak hizmet vermeye devam etmektedir. Yeni oluşumla; Merkezin, Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi(SAKOM) başta olmak üzere ilgili birimlerle anında iletişim kurması sağlanarak hızlı ve güvenilir çözümler üretmesi amaçlanmıştır. Halen konusunda yetkili "Ulusal" tek merkez konumundadır.

Bugün itibarı ile UZEM'de 15 hekim, 10 yardımcı sağlık personeli görev yapmaktadır. 2 hekim toksikoloji, 2 hekim mikrobiyoloji ve 1 hekim farmakoloji doktorası yapmış olup halen 3 hekim toksikoloji konusunda eğitimlerine devam etmektedir.

Zehirlenme durumlarında 114 UZEM Çağrı Merkezimizi arayarak medikal destek alabilirsiniz.

T.C. Sağlık Bakanlığı
Acil Sağlık Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Mantar Zehirlenmesi

Afet ve Acil Durum Yönetimi Daire Başkanlığı
Ulusal Zehir Danışma Merkezi
www.acilafet.gov.tr

Mantar Zehirlenmesi Nasıl Oluşur?

Doğal alanlarda yetişen ve yapısında zehirli madde bulunan şapkalı mantarların taze, kurutulmuş veya konserve olarak çiğ veya pişirilerek yenmesi sonucunda gelişen ve ölümlü de sonuçlanabilen ciddi bir zehirlenmedir.

Mantar zehirlenmeleri, özellikle ilkbahar ve sonbahar aylarında yağışların bol olduğu mevsimlerde görülür.

Ülkemizde doğal alanlarda yetişen zehirli mantarların da bulunduğu unutulmamalıdır.

Zehirlenmeler konusunda 114 numaralı Ulusal Zehir Danışma Merkezinden bilgi alınabilir.

Türkiye'de Bulunan En Zehirli Mantar Türleri

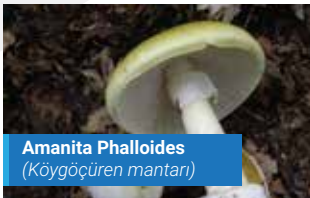
Omphalotus Olearius
(Ağulu mantar)

Lepiota Bruneoincarnata
(Yalancı dede mantarı)

Amanita Muscaria
(Sinek mantarı)

Amanita Phalloides
(Köygöçüren mantarı)

Mantar Zehirlenmesinden Nasıl Korunmalıyız?

Zehirlenmelerin önemli bir kısmı esasında çok basit önlemlerle engellenebilecek niteliktedir.

Bu çerçevede, mantar zehirlenmeleri de çok basit bir şekilde önlenebilecek bir zehirlenme tipi olup zehirlenmenin engellenmesindeki tek çare de doğal alanlarda yetişen mantarların kesinlikle yenmemesi; bunun yerine kültür mantarının tercih edilmesidir.

Kültür Mantarları Zehirler mi?

Kültür mantarları bünyelerinde zehirli maddeleri bulundurmadığından bir zehirlenme görülmesi mümkün değildir.

Ancak, bu mantarların yetiştiği ortam itibarıyla, bazı mikroorganizmalar mantarların üzerinde bulunabilir. Bu mikroorganizmayla bulaşık mantarların çiğ olarak yenmesi sonucunda çok hafif mide ve bağırsak şikâyetlerinin gelişebileceği de unutulmamalıdır.

Bunlara ilaveten, mantar alırken ambalajlı olanlar tercih edilmeli; ayrıca, ambalajda tüketiciyi bilgilendirmeye yönelik bazı bilgilerin yer aldığı etiketlerin olup olmadığına da dikkat edilmelidir.

Mantar Zehirlenmesinin Belirtileri Nelerdir?

Zehirlenme belirtileri mantarda bulunan zehrin niteliğine göre değişir. Belirtiler, bazı mantar türlerinin yenmesini takiben 2 saat sonra, bazı mantar türlerinin yenmesini müteakiben de 6 saat sonra ortaya çıkabilir.

Mantarın yenmesini takiben 2 saat gibi kısa bir sürede zehirlenme belirtilerine sebep olan mantarların yenmesi durumunda aşağıdaki belirtiler ortaya çıkmaya başlar.

Mantar Zehirlenmesinin Belirtileri

- Sersemlik
- Bilinç bulanıklığı
- Baş dönmesi
- Karın ağrısı
- Kas ağrıları
- Ağızda metalik tat
- Nabızda artış
- Terleme
- Konuşma güçlüğü
- Uykuya meyil
- Tansiyon düşüklüğü
- Denge bozukluğu
- Sulu/kanlı ishal
- Bulanık görme
- Yüz ve boyunca kızarma
- Bulantı ve kusma
- Ağızda sekresyon artışı
- Sanrılar

Mantarda bulunan zehirli maddenin özelliğine göre, yendikten .

6-8 saat sonra gelişebilen zehirlenme belirtileri:

Bulantı, Kusma, İshal, Ateş, Nabız artışı, Karın ağrısı ile daha sonraki günlerde (4-6 gün) gelişebilecek karaciğer ve böbrek bozuklukları ile bu organların bozukluklarına bağlı belirtiler şeklindedir.

Sonuçta koma ve ölüm de söz konusu olabilmektedir.

Mantar Zehirlenmelerinde Özellikle Sorulması Gerekenler

- Mantarı ne zaman yedi ?
- İlk bulgular ne zaman ortaya çıktı ?
- İlk bulgular nedir ?
- Yenen mantar tek veya karışık türler miydi?
- Mantarın yendiği 72 saat içerisinde alkol tüketildi mi ?
- Mantar çiğ veya pişirilerek mi yendi ?
- Mantar tek öğünde veya iki öğünde de yendi mi?
- Mantar yiyip hastalanan başka kişiler var mı ?
- Mantar yemeyip hastalanan var mı ?

Mantarlarla ilgili halk arasında bulunan yanlış inanışlar nelerdir?

Mantarlarla alakalı olarak halk arasında, aşağıdaki belirtildiği biçimde bilimsel değeri olmayan yaygın inanışlar da vardır.

Bilinen yanlış durumlar

- Yoğurtla yenen mantar zehirlemez.
- Pişirilen mantarda zehir yok olur.
- Sirkeli ve tuzlu suda kaynatmakla mantarın zehri alınır.
- Kurutulmuş mantarın yenmesiyle zehirlenme olmaz.
- Çayırda yetişen mantarlar zehirli değildir.
- Mantar koparıldığında rengi değişmezse mantar zehirsizdir.
- Mantarın iç kısmı mavileşirse bu mantar zehirlidir.
- Ağaçlardaki mantarlar zehirsizdir.
- Zehirli mantar gümüş kaşıkla pişirilirse kaşık kararır.
- Salyangozlar zehirli mantarları yemezler.